

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ
Hevesy György Kárpát-medencei Kémiaverseny, 8. évfolyam, 2022. május 28.

---

1. feladat

- a₁) $\text{Cl}_2 + 2 \text{KI} = \text{I}_2 + 2 \text{KCl}$
(Helyes választás: 1 pont, a helyesen választott egyenlet rendezése 1 pont) 2 pont
- b₂) $\text{Zn} + \text{HgCl}_2 = \text{ZnCl}_2 + \text{Hg}$
(Helyes választás: 1 pont, a helyesen választott egyenlet rendezése 1 pont) 2 pont
- Az a) folyamatban: redukálószer a jodidion 1 pont
oxidálószer a klórmolekula 1 pont
nem változik a káliumion 1 pont
- A b) folyamatban: redukálószer a cinkatom 1 pont
oxidálódott a cinkatom 1 pont
nem változik a kloridion 1 pont
- (Amennyiben hibásan választotta végbemenő folyamatot, a hibásan választott folyamatra helyesen meghatározott részecskékért megadható a pont.)
- 10 pont**

2. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
X	2	1	X	2	2	1	2	2	X	1	1	2	X

14 × 1 pont: **14 pont**

3. feladat

- a) **A:** CO_2 1 pont
B: H_2, O_2 1 pont
C: NH_3 1 pont
 $2 \text{H}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
- b) Az **I** üvegben a fenolftalein piros (bíborvörös, ciklámen, magenta stb.). 1 pont
G: keményítő 1 pont
H: konyhasó 1 pont
I: trisó 1 pont
- c) **D:** sósav (vagy: hidrogén-klorid vizes oldata) 1 pont
E: benzin 1 pont
F: alkohol 1 pont
Sárgászöld (zöldessárga) gáz fejlődik. 1 pont
 Cl_2 1 pont
- d) Alkoholban (**F**) oldódik barna színnel a jód. 1 pont
(Sötét)kék színű lesz a keményítő (**G**) oldata. 1 pont
- e) Fehér füst keletkezne. 1 pont
 $\text{NH}_3 + \text{HCl} = \text{NH}_4\text{Cl}$ 1 pont
- f) alkohol és szén-dioxid 2 pont
- g) sósav (HCl) 1 pont
- 20 pont**

4. feladat

- a) Amorf anyagoknak hívjuk. 1 pont
- b) Nincs éles (pontosan meghatározható) olvadáspontjuk
(vagy: melegítéskor fokozatosan lágyulnak,
vagy: alakjuk lassan megváltozhat /a szöveg alapján/) 1 pont
- c) Mert összetétele (az összetevőinek aránya) nem állandó
vagy: nem adható meg egy képlettel az üveg összetétele
(Bármely hasonló értelmű megfogalmazás elfogadható.) 1 pont
- d) Üveghomok/kvartchomok : SiO_2 . Csak együtt fogadható el: 1 pont
Szóda/sziksó: Na_2CO_3 . Csak együtt fogadható el: 1 pont
Mészke: CaCO_3 . Csak együtt fogadható el: 1 pont
- e) A szóda (sziksó, Na_2CO_3) oldódik a legjobban. 1 pont
- f) $\text{CaCO}_3 = \text{CaO} + \text{CO}_2$ 1 pont
 $\text{Na}_2\text{CO}_3 = \text{Na}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 1 pont
- g) Újrahasznosítható
vagy: alkalmas műanyagedények kiváltására 1 pont
- h) Fe_2O_3 1 pont
- i) PbO 1 pont
 Al_2O_3 1 pont
(A B_2O_3 -ra nem adható pont, mert az nem fém-oxid.) **13 pont**

5. feladat

- a)
- A képletben a kén-, az oxigén- és a hidrogénatomok száma megfelel a $\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_7$ képletnek (1)

Egy-egy O–H csoport kénatomhoz kötése. (1)

A két kénatom egy oxigénatomon keresztül kapcsolódik (egyszeres kötéssel) (1)

2–2 oxigénatom kettős kötéssel a kénatomhoz kapcsolódik. (1)

Minden oxigénatomon két nemkötő elektronpár (1)
- 5 pont
- b) Pl. 100 g oldatban van 10 g SO_3 , ez $\frac{10}{80}$ mol = 0,125 mol. (1)
- Ugyanennyi kénsav reagál vele: $\frac{10}{80} \cdot 98 \text{ g} = 12,25 \text{ g}$ kénsav reagált a kén-trioxiddal. (1)
- Az oldatban 90 g kénsav volt, amelyből: $90 \text{ g} - 12,25 \text{ g} = 77,75 \text{ g}$ kénsav maradt. (1)
- Ennek anyagmennyisége: $77,75 \text{ g} : 98 \text{ g/mol} = 0,793 \text{ mol}$. (1)
- A kénsav- és a dikénsavmolekulák számaránya megegyezik az anyagmennyiségek arányával, ezért nem szükséges a darabszámot kiszámítani:
- $$N(\text{H}_2\text{SO}_4) : N(\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_7) = n(\text{H}_2\text{SO}_4) : n(\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_7) = \mathbf{0,793 : 0,125 = 6,34 : 1,00}$$
- $$\mathbf{(793 : 125)} \quad (1) \quad 5 \text{ pont}$$
- c) 500 g oldatban van 50 g SO_3 , ehhez az $\text{SO}_3 + \text{H}_2\text{O} = \text{H}_2\text{SO}_4$ egyenlet alapján (1)
- $$\frac{50}{80} \cdot 18 \text{ g} = 11,25 \text{ g}$$
- vízzel alakul kénsavvá. (1)
- Ennyi víz hozzáadása után 511,25 g tiszta H_2SO_4 -ünk lesz. (1)
- Ez lesz a végső oldat 98%-a, így az oldat tömege:
- $$511,25 \text{ g} : 0,98 = 521,68 \text{ g}$$
- amelynek 2% a víz: $521,68 \text{ g} \cdot 0,02 = 10,43 \text{ g}$ (1)
- Így a hozzáadandó víz összesen: $11,25 \text{ g} + 10,43 \text{ g} = \mathbf{21,68 \text{ g} (21,7 \text{ g})}$ (1) **5 pont**
- 15 pont**

6. feladat

- a) $\text{Zn} + 2 \text{HCl} = \text{ZnCl}_2 + \text{H}_2$
 $\text{Ca} + 2 \text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2$
 $\text{CaCO}_3 + 2 \text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$
 $\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca(OH)}_2 + \text{H}_2$ 4 × 1 = 4 pont
- b) Az oldat 102,5 g. (1)
 A benne lévő HCl: $102,5 \text{ g} \cdot 0,05 = 5,125 \text{ g}$. (1)
 $5,125 \text{ g} : 36,5 \text{ g/mol} = 0,1404 \text{ mol}$ (1)
 A cink reakciója:
 $5/65,4 = 0,07645 \text{ mol Zn}$ (1)
 Ehhez $0,07645 \text{ mol} \cdot 2 = 0,1529 \text{ mol HCl}$ lenne szükséges, de nincs annyi. (1)
 $0,1404 \text{ mol HCl}$ reagál és $0,0702 \text{ mol H}_2$ fejlődik (1)
 $0,0702 \text{ mol} \cdot 2 \text{ g/mol} = \mathbf{0,14 \text{ grammal}}$ csökken a tömeg (1) 7 pont
 A mészkőpor reakciója:
 $5/100 = 0,0500 \text{ mol CaCO}_3$ (1)
 Ehhez $0,100 \text{ mol HCl}$ kell, annyi van, így az összes mészkő feloldódik. (1)
 $0,0500 \text{ mol CO}_2$ fejlődik. (1)
 $0,0500 \text{ mol} \cdot 44 \text{ g/mol} = \mathbf{2,2 \text{ grammal}}$ csökken a tömeg. (1) 4 pont
 A kalcium reakciója:
 $5/40 = 0,125 \text{ mol Ca}$ (1)
 Ehhez $0,25 \text{ mol HCl}$ -re lenne szükség, de a sósavból kevesebb van.
 A sósavból tehát a cinkhez hasonlóan $0,0702 \text{ mol H}_2$ -t fejlesztene. (1)
(Ez a pont akkor is jár, ha nem számol tovább.)
 Valójában a maradék kalcium a vízzel reagál. A fejlődő gáz anyagmennyisége a kalcium anyagmennyiségével azonos (független, hogy víz vagy sav a partner), ezért $0,125 \text{ mol}$ hidrogéngáz keletkezik. (2)
 $0,125 \text{ mol} \cdot 2 \text{ g/mol} = \mathbf{0,25 \text{ grammal}}$ csökken a pohár tömege. (1) 5 pont
- 20 pont**

7. feladat

- A bárium-szulfát ($M = 233,4 \text{ g/mol}$) tömegéből: $\frac{140,0}{233,4} \text{ mol} = 0,5998 \text{ mol}$. (1)
- Ugyanennyi volt a FeSO_4 anyagmennyisége is. (1)
- A FeSO_4 ($M = 151,9 \text{ g/mol}$) tömege eredetileg: $0,5998 \text{ mol} \cdot 151,9 \text{ g/mol} = 91,11 \text{ g}$ (1) 3 pont
- Az oxidáció miatt tehát: $100,0 \text{ g} - 91,11 \text{ g} = 8,89 \text{ g}$ -mal nőtt a vas-szulfát tömege. 1 pont
- Az egyenlet alapján a FeSO_4 és a Fe(OH)SO_4 között egy OH^- ($M = 17 \text{ g/mol}$) különbség van, ennek a tömege a $8,89 \text{ g}$: $n = \frac{8,89}{17} \text{ mol} = 0,5229 \text{ mol}$ 2 pont
- Ezek szerint $0,5229 \text{ mol Fe}^{3+}$ van az összesen $0,5998 \text{ mol}$ vasionból, vagyis:
 $\frac{0,5229}{0,5998} \cdot 100\% = \mathbf{87,2\%-a}$ oxidálódott a vas(II)ionoknak. 2 pont
- 8 pont**